

СУИБ (етап №5), включає її адаптивну роботу і совершенствование в процесі експлуатації об'єкта (етап №6) і завершення роботи (етап №7).

Исходя из этих соображений, оптимальную структурную схему СУИБ можно изобразить следующим образом (Рис. 2):

Данная модель в явном виде разделяет этапы проектирования и функционирования СУИБ и позволяет четко сформулировать требования по каждому этапу. Она же позволяет предъявить требования к квалификации персонала, занятого разработкой и обслуживанием СУИБ на каждом этапе.

1. *ISO/IEC 27001:2005* “Information technology – Security techniques – Information security management systems - Requirements”.
2. *Достаточно* общая теория управления (редакция 2004 года). Постановочные материалы учебного курса факультета прикладной математики — процессов управления Санкт-Петербургского государственного университета (1997-2003 гг.). – www.kob.org.ua.

Поступила 6.10.2010р.

УДК 621.3

О.В. Чала, к.е.н., доцент (УкрДАЗТ)

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПРОСТІР ПІДПРИЄМСТВА ЯК ОБ'ЄКТ УПРАВЛІННЯ

В статті розглядається сутність правила і передумови побудови процесів для реалізації процесно-орієнтованого управління якістю на промисловому підприємстві. Запропоноване визначення процесу управління якістю, а також багаторівневу структуру процесу виробництва промислової продукції. Узагальнено та доповнено перелік правил щодо побудови процесів промислового підприємства для системи управління якістю.

В статье рассматривается сущность, правила и предпосылки построения процессов для реализации процессно-ориентированного управления качеством на промышленном предприятии. Предложено определение процесса управления качеством, а также многоуровневая структура процесса производства промышленной продукции. Обобщен и дополнен перечень правил построения процессов промышленного предприятия для системы управления качеством.

Essence is examined in the article, governed and pre-conditions of construction of processes for realization of processing-oriented management quality on an industrial enterprise. Determination of process of quality management, and multilevel structure of process of production of industrial goods, is offered. Generalized and complemented list of rules of construction of processes of industrial enterprise for control the system by quality.

Ключові слова: інформація, інформаційний простір.

Актуальність проблеми.

В останні роки у світі проходить перехід від “індустріального суспільства” до “суспільства інформаційного”. Такий перехід пов’язаний кардинальною зміною способів виробництва, тобто розвиток інформаційного простору суспільства вирішальним чином впливає на економіку.

Цілями інформатизації як у світі, так і в Україні є задоволення інформаційних потреб суспільства, підвищення ефективності суспільного виробництва. Інформаційний простір є основою соціально-економічного, політичного і культурного розвитку нашої країни. Інформаційний простір повинен забезпечити побудову інформаційного суспільства в країні і входження її у світовий інформаційний простір.

Проведення підприємствами успішної діяльності в сучасних ринкових умовах потребує прийняття ефективних управлінських рішень, зокрема з цінової політики, організації процесів виробництва та надання послуг. Таким рішенням завжди властива невизначеність внаслідок наявності неповної інформації про поточний і майбутній стан ринку та існуючих на підприємстві матеріальних, фінансових, інформаційних процесів. Вказана невизначеність може бути двох видів: суб'єктивна та об'єктивна[1-7]. Перша залежить від неповноти знання про майбутнє, а друга – від невизначеності майбутніх подій (наявності альтернативних варіантів подій) на підприємстві. Альтернативою невизначеності є інформація. Релевантна інформація дозволяє зменшити існуючу невизначеність. Носіями релевантної інформації є підприємства, співробітники цих підприємств, зовнішні та внутрішні повідомлення і документи. Тобто, діяльність підприємства, його об'єктів та підсистем відображується в інформаційному просторі цього підприємства.

Таким чином, вирішення вказаних проблем потребує ефективного управління інформацією та інформаційним простором підприємства. Тому важливого значення набувають сучасні теоретичні підходи до визначення економічної сутності інформації та інформаційного простору як об'єкта реінжинірингу та управління.

Аналіз останніх наукових досліджень і публікацій.

Низка праць у всесвітній та вітчизняній економічній літературі присвячена економічному поняттю «інформаційний простір». Показано, що економічний простір є прямим відображенням матеріальних процесів розвитку і функціонування економічних систем. Існуючі підходи до визначення суті поняття «інформаційний простір» та його властивостей доцільно розділити на два напрямки. Відповідно до першого напрямку, інформаційний простір є сукупністю різних за своєю природою компонентів. До таких компонентів звичайно відносять: інформаційне середовище; інформаційні ресурси, організаційну структуру підприємства, людей та ін.

Відповідно до другого напрямку, інформаційний простір є комплексом

компонентів єдиної природи незалежно від способів або засобів відображення цих компонентів, тобто інформаційний простір об'єднує всі інформаційні компоненти деякого об'єкту (множини об'єктів).

В той же час недостатньо розробленими є науково-практичні аспекти структуризації інформаційного простору та ранжування значущості інформації у інформаційному просторі з метою підвищення ефективності відповідних управлінських рішень.

Вищезазначене визначає актуальність даної проблематики та дозволяє сформулювати *мету статті*, яка полягає в визначенні сутності інформаційного простору, його властивостей та критеріїв значущості інформації в інформаційному просторі.

Виклад основного матеріалу дослідження

Підприємство, корпорація, будь-який господарський комплекс є системою, яку можна представити, по-перше єдиним цілим, а по-друге як сукупність пов'язаних між собою і взаємодіючих складових частин - об'єктів, але меншого масштабу. Інформаційне відображення фізичних об'єктів або процесів називають інформаційним об'єктом. Структура зв'язків таких інформаційних об'єктів відображає зв'язки між процесами на підприємстві. Вказані інформаційні об'єкти та зв'язки між ними і об'єднуються у інформаційний простір підприємства.

Відповідно до викладеного вище, пропонується наступне узагальнююче визначення інформаційного простору у відповідності до сучасних умов розвитку виробничо-економічних відносин:

інформаційний простір – це структурована сукупність інформаційних об'єктів, що відображують властивості підсистем та процесів підприємства, а також способи їх організації, та необхідні для прийняття управлінських рішень, аналізу, контролю і регулювання фінансово-господарської діяльності підприємства.

Важливою характеристикою інформаційного простору підприємства є його структурованість. Структурованість простору означає наступне:

- виділені, визначені та позначені елементи інформаційного простору;
- встановлені зв'язки між елементами простору;
- впорядковані елементи та зв'язки.

Розрізняють п'ять рівнів структурованості інформаційного простору підприємства та його об'єктів і підсистем:

- неструктурований;
- слабо структурований;
- структурований;
- формалізований та структурований;
- структурований та автоматизований.

Неструктурований інформаційний простір характеризується звичайно вербальним (бездокументним) описом діяльності підприємства та його

підсистем.

Слабо структурований інформаційний простір містить у собі неформалізовані документи. Тобто ознаками структуризації є лише граматичні правила відповідної мови. Однак загальновідомо, що граматичні правила часто неоднозначні та мають виключення.

Структурований інформаційний простір відрізняється значною кількістю документів затвердженої форми.

Формалізований та структурований інформаційний простір передбачає не лише використання формалізованих документів затвердженої форми, а й формалізованих процесів обробки інформаційних об'єктів.

Структурований та автоматизований інформаційний простір є характерним для підприємств, на яких функціонують автоматизовані системи підтримки прийняття управлінських рішень. Використання таких систем передбачає формалізацію всіх інформаційні об'єкти і їх взаємозв'язків, а також процесів перетворення інформації.

Рівень структурованості інформаційного простору значною мірою впливає на прийняття управлінських рішень. Високий рівень забезпечує можливість представлення інформації у вигляді документів та автоматизованої обробки такої інформації. Це дає можливість удосконалити управління, прискорити управлінські операції та, відповідно, забезпечити конкурентоспроможність підприємства, його стійкий розвиток.

Відзначимо, що структура інформаційного простору адаптується до потреб підприємства з урахуванням специфіки його роботи. Така адаптація базується на критеріях значущості інформації.

Сформулюємо критерії значущості інформації в інформаційному просторі підприємства:

1. Ступінь затребуваності інформації, яка пов'язана з виконанням наступних умов:

- доступність інформації для користувача;
- доступність способів та правил використання інформації для користувача;
- наявність довіри користувача до інформації та методів її обробки.

2. Вплив інформації, що розглядається, на інші об'єкти інформаційного простору.

3. Ступінь структурованості інформації. Даний критерій передбачає наявність правил отримання інформації з заданими властивостями.

4. Зрозумілість інформації. Даний критерій значною мірою впливає на ступінь затребуваності інформації і пов'язаний з її логічністю, внутрішньою структурою, об'ємом, ясністю її елементів та зв'язків між ними.

5. Ступінь поширеності інформації. Даний критерій значною мірою залежить від стану інформаційного простору підприємства, зокрема його рівня структурованості, а також рівня розвитку виробничо-економічних відносин.

6. Ступінь відповідності очікуванням користувача. Виконання даного критерію значною мірою впливає на якість управлінських рішень, зокрема дає можливість оцінити діяльність підприємств як з позицій власників, так і суспільства.

Висновки

Таким чином, розглянуто сутність, та властивості інформаційного простору підприємства. Запропоновано визначення інформаційного простору як структурованої сукупності інформаційних об'єктів та способів їх організації. Показано, що рівень структурованості інформаційного простору значною мірою впливає на прийняття ефективних управлінських рішень

1. Концепція державної політики у сфері управління якістю продукції (товарів, робіт, послуг). Затверджена розпорядженням КМУ № 447 від 17.08.2002 р. – Київ.
2. *Гець В.М.* Інноваційні перспективи України /В.М. Гець, В.П. Семиноженко. – Харків: Константа, 2006. – 272 с.
3. *Ульянов М.В.* Повышение конкурентоспособности предприятия с помощью СМК // Стандарты и качество. – 2006. – № 12. – С. 48–53.
4. *Орлов П.А.* Упровадження систем управління якістю відповідно до стандартів ISO серії 9000 як фактор підвищення ефективності діяльності організацій // Управління розвитком: Зб. наук. пр. – Харків: Вид. ХНЕУ, 2006. – № 4 (спецвипуск). – С. 6–10.
5. *Ретин В.В.* Процессный подход к управлению. Моделирование бизнес-процессов / В.В. Ретин, В.Г. Елиферов. – М.: РИА «Стандарты и качество», 2004. – 408 с.
6. *Елиферов В.Г.* Бизнес-процессы: Регламентация и управление / В.Г. Елиферов, В.В. Ретин. – М.: ИНФРА-М, 2004. – 319 с.
7. *Криворучко О.М.* Менеджмент якості на підприємствах автомобільного транспорту: теорія, методологія і практика: Монографія. – Харків: ХНАДУ, 2006. – 404 с.

Поступила 8.09.2010р.

УДК 004.9

А.М.Тимошик, к.т.н.

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА СИСТЕМА КОНТРОЛЮ ДИНАМІКИ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ НАДІЙНОСТІ ТУРБОГЕНЕРАТОРІВ

В роботі розглядаються концептуально-прикладні основи інтелектуалізації масиву кількісної і якісної експлуатаційної та ремонтної інформації з метою структуризації множин факторів які впливають на технічний стан турбогенераторів з урахуванням змінних графіків навантаження енергосистем. На конкретних прикладах приводяться основні принципи формалізації нечітких та вербальних знань про важко контрольовані явища та процеси, які ініціюють